

**UNIVERSITATEA "BABEȘ-BOLYAI" CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ "ISIDOR TODORAN"**

REZUMAT

COORDONATOR:

PR. PROF. UNIV. DR. IOAN-VASILE LEB

DOCTORAND:

ANA PLATON

Cluj- Napoca

2020

**UNIVERSITATEA "BABEȘ-BOLYAI" CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ "ISIDOR TODORAN"**

**ORTODOXIE ȘI CATOLICISM ÎN VIZIUNEA
PĂRINTELUI WLADIMIR GUETTÉE (1816-1892)**

- TEZĂ DE DOCTORAT -

COORDONATOR:

PR. PROF. UNIV. DR. IOAN-VASILE LEB

DOCTORAND:

ANA PLATON

Cluj- Napoca

2020

CUPRINS

Cuprins.....	3
1. Introducere.....	5
2. Context istoric apusean.....	15
2.1. Franța secolului al XIX-lea.....	15
2.2. Viața părintelui Wladimir Guettée.....	17
2.3. Opera părintelui Wladimir Guettée.....	22
2.3.1. Scrieri istorice.....	24
2.3.2. Scrieri dedicate papalității.....	78
2.3.3. Scrieri care tratează raționalismul secolului al XIX-lea.....	91
2.3.4. Memorii și jurnale.....	94
2.3.5. Corespondența cu anumite personalități istorice - episcopi.....	99
3. Wladimir Guettée în context european.....	128
3.1. Ortodoxia în viziunea lui Wladimir Guettée.....	130
3.1.1. Din punct de vedere dogmatic.....	131
3.1.2. Din puncte de vedere liturgic.....	132
3.2. Catolicismul în viziunea lui Wladimir Guettée.....	134
3.2.2. Erezii.....	137
3.2.2.1. Erezii cu privire la Sfintele Taine.....	138
a) Erezii cu privire la Taina Botezului și a Mirungerii.....	138
b) Erezii cu privire la Taina Spovedaniei (Penitența).....	141
c) Erezii cu privire la Taina Euharistiei.....	143
d) Erezii cu privire la Taina Preoției.....	146
e) Erezii cu privire la Taina Cununiei.....	147
3.2.2.2. Erezii cu privire la viața viitoare.....	148
3.2.3. Primat papal.....	150
3.2.4. Filioque.....	155
4. Franța și Rusia- politica externă a celor două țări.....	157
4.1. Situația politică în Franța secolului al XIX-lea.....	159

4.2. Situația politică în Rusia secolului al XIX-lea.....	159
4.3. Franța și Rusia - relațiile bisericești în secolul al XIX-lea.....	161
4.4. Influența teologiei universitare ruse asupra scrierilor lui Wladimir Guettée.....	164
5. Legăturile franco-române în secolul al XIX-lea.....	168
5.1. Wladimir Guettée și românii.....	172
6. Actualitatea lui Wladimir Guettée.....	180
7. Concluzii.....	187
Bibliografie.....	190
Anexa 1.....	213
Anexa 2.....	214
Anexa 3.....	215
Anexa 4.....	216
Anexa 5.....	227
Anexa 6.....	242

Cuvinte-cheie: *Wladimir Guettée, papalitate, ortodoxie, relații franco-române, Biserica Ortodoxă Rusă, galicanism, jansenism, secolul al XIX-lea, corespondență, Franța.*

O caracteristică întâlnită atât la poporul român cât și la cel francez este reprezentată de statornicia pentru conturarea valorilor care au stat la baza formării lor. Din mijlocul lor s-au ridicat oameni de cultură, a căror nume au rezistat de-a lungul veacurilor, atât prin modul în care și-au trăit viața, cât și prin modul în care au contribuit la clădirea societății și a Bisericii.

Prezenta teză de doctorat: „Ortodoxie și catolicism în viziunea părintelui Wladimir Guettée” sub atenta coordonare a părintelui profesor Ioan-Vasile Leb, și-a propus să abordeze un subiect mai puțin cunoscut în spațiul ortodox românesc; un subiect foarte delicat și în același timp foarte controversat.

Dacă vom parcurge cu atenție întreaga operă a acestui ilustru teolog, vom observa că avem de-a face cu personalitate inedită, aceea a Părintelui Wladimir Guettée, cunoscut sub numele său de mirean René (Aimé)-François Guettée. Acesta a adus în fața cititorilor săi scrierile sale cu privire la istoria Bisericii Franței încă de la începuturi și a scris o istorie a evenimentelor secolului al XIX-lea. Pentru unii „istoric și teolog”, pentru alții „polemist și militant ecumenist francez”¹ Guettée a prezentat istoria Bisericii de Răsărit în raport cu Biserica de Apus, aducând idei pertinente și foarte bine documentate în favoarea Bisericii Ortodoxe.

Wladimir Guettée a fost preot romano-catolic convertit la ortodoxie, francez de origine, teolog și mare istoric al secolului al XIX-lea, s-a născut la 1 decembrie 1816 la Blois, Franța, din părinți creștini și a trecut la cele veșnice în ziua de 8 aprilie 1892, în Paris. A fost un elev neobosit, care a reușit să își finalizeze studiile liceale la seminarul din Blois, timp în care, în comparație cu alți tineri de vârsta sa, el a ales să-și îmbogățească mintea prin lectură. La o vârstă

---

¹ Gheorghe I., DRĂGULIN, *Istorie și religie. Instituții și personalități din tradiția Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Tradiție, București, 1996, p. 110.

fragedă, după absolvire, Wladimir Guettée a fost numit preot într-un satul său natal, unde, și-a continuat studiile și cercetările, iar mai târziu a fost mutat la Paris².

La Micul Seminar, acesta a avut o bibliotecă proprie în camera sa. Tânărul Wladimir era un cititor foarte pasionat de istorie, filosofie și teologie³, majoritatea temelor de casă le rezolva în timp scurt, pentru ca restul perioadei să și-l dedice lecturii. Facea tabele sinoptice ale evenimentelor și ale datelor furnizate de cărțile pe care le citea, ajungând astfel să învețe ebraica fără niciun ajutor. Însuși îndrumătorul său a rămas profund impresionat de inteligența sa, și de faptul că un copil arată atât de multă ambiție pentru a învăța lucruri noi.⁴

Așadar, elevul silitor, Wladimir Guettée și-a petrecut viața în acest seminar model timp de patru ani, perioadă în care a adunat amintiri frumoase și a profitat de cărțile minunate pe care le-a lecturat. A decis să studieze în timpul pe care alții îl dedicau divertismentului și, astfel, și-a umplut mintea de cunoștințe atât felurite cât și precise.⁵

La vârsta de 19 ani s-a înscris în Marele Seminar⁶ pentru a învăța teologie și filosofie. Aici, la fel ca în Micul Seminar, nu a fost satisfăcut de cunoștințele pe care le-a acumulat; tocmai de aceea a cerut să se împrumute de la bibliotecă și să citească operele lui René Descartes, ale lui Nicolas Malebranche sau ale părintelui Claude Buffier, iar mai apoi a început să-și achiziționeze cărți de filosofie⁷.

Munca sa nu a rămas fără un răspuns, așa că la scurt timp a primit binecuvântare din partea episcopului Fabre des Essarts din Blois pentru începerea publicării lucrării „Histoire de l’Eglise de France”. Fiind împotriva curentului ultramontan, tânărul istoric a atras invidia celor

---

² I. STOENESCU, „Un mare ecumenist ortodox al secolului al XIX-le”, în: *Glasul Bisericii*, XXV (1966), nr. 7-8, p. 597.

³ Wladimir GUETTÉE, *Souvenirs d’un prêtre romain devenu prêtre orthodoxe*, Éditeur Fischbacher, Paris, 1889, p. 9.

⁴ *Ibidem*, pp. 9-11.

⁵ Abbé Wladimir GUETTÉE, *The papacy. Its historic origin and primitive relations with the Eastern Churches*, Editions Minos, New York, 1866, p. IX.

⁶ În timp ce Micul Seminar era o școală catolică care pregătea eventualii elevi pentru Marele Seminar, cel din urmă nu era o simplă unitate de învățământ, ci una specifică Bisericii Apusene, inaugurat în secolul al XVII-lea. Marele Seminar era o școală superioară, specializată în teologie și filosofie, fiind destinată tinerilor care se pregăteau să primească Taina Preoției. Pentru mai multe detalii vezi: GARNIER Yves, KAROUBI Line, *Larousse Dictionnaires. Maxipoche 2015*, Éditions Larousse, Paris, 2014, p. 1274; <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/s%c3%a9minaire/q=s%c3%a9minaire#183899>, accesat în 17.08.2020.

⁷ Wladimir GUETTÉE, *Souvenirs d’un prêtre...*, p. 13.

din jur, fapt care îl determină pe noul episcop de Blois să-i pună lucrarea la Index (volumele 7-10) și să îi fie interzise lucrările pe teritoriul francez⁸.

Dat fiind faptul că a fost interzis în țara sa de origine, eminentul teolog, istoric și ecumenist Wladimir Guettée își continuă cercetările și ia legătura cu studenții români care erau la studii în Paris. La capela ortodoxă românească din Paris îl întâlnește pe Iosif Gheorghian, viitorul mitropolit al Ungro-Vlahiei, cu care în anii ulteriori întreține o lungă și frumoasă corespondență⁹.

În țara noastră, acest mare scriitor este lăudat și apreciat de toți cei care i-au citit operele, ba chiar mai mult, unii din profesorii sau clericii români încep să-i traducă lucrările în limba română sau să se aboneze la cele două reviste pe care acesta le coordona: „L'Union Chrétienne” și „L'Observateur Catholique”.

Convertit la dreapta credință în anul 1861, se alătură Bisericii Ortodoxe Ruse „Saint-Alexandre-Nevsky” din Paris, unde primește titlul de arhimandrit și doctor în teologie în urma publicării lucrării „Papalitatea Schismatică” dar și a celorlalte lucrări publicate.

Foarte apreciat în țările ortodoxe, după îndelungate „cercetări istorice și doctrinare remarcabile” își încheie activitatea, remarcându-se cu un număr de 78 de volume publicate în cinstea Bisericii Ortodoxe¹⁰.

Wladimir Guettée a fost un mare istoric, preot, scriitor pe de o parte iar pe cealaltă parte a fost o persoană sobră, precisă și foarte bine documentată. El nu a fost un fabricant de formule teologice sau filosofice, ci un răbdător creștin, un cititor smerit, dar un teolog emerit, care s-a remarcat printr-o bună cunoaștere a documentelor istorice și dogmatice ale Bisericii Ortodoxe, dar și ale Bisericii Romane. A studiat îndelung activitatea și istoria celor două Biserici, din dorința de a afla calea spre Adevăr, iar după mulți ani de studiu a reușit să facă acest lucru. A renunțat la Biserica în care a crescut și s-a dezvoltat, pentru ca mai apoi, prin forțele proprii să caute sâmburele de Adevăr, calea adevărată spre mântuire.

A fost atras de lucrările marilor savanți ai vechiului regim și îndeosebi de minunatele colecții ale Bisericii Galicane. În același timp a iubit și a dorit să simtă gustul scrierilor critice,

---

⁸ Ioan Vasile LEB, “Wladimir Guettée și românii- 180 de ani de la nașterea sa”, în: Ioan Tulcan și Lizica Mișuț (ed.), *175 de ani de la înființarea învățământului superior de teologie arădean*, Teologia- Revista Facultății de Teologie din Arad, Arad, 1997, p. 27.

⁹ Ioan Vasile LEB „Wladimir Guettée und sein Beitrag zu den rumanisch-französischen Beziehungen” în: *Transylvanian review*, Vol. II, nr. 2, Summer 1993. p. 25.

¹⁰ Gheorghe I., DRĂGULIN, *Istorie și religie...*, p. 117.

ale istoriei scrise de către cei din perioada stăpânirii lui Ludovic Filip. Inclusiv Augustin Thierry, pe care l-am mai amintit pe parcursul acestei teze, și care, pe patul de moarte, a recunoscut că lucrarea părintelui Guettée, „Istoria Bisericii Franței” nu a cunoscut până la momentul respectiv o operă care să o egaleze¹¹.

Este necesar să menționăm faptul că lucrarea de față are un caracter interdisciplinar și acest lucru se datorează faptului că tratează un subiect atât din punct de vedere teologic, cât și istoric. Atât prin cercetările teologice, cât și prin cele istorice, am încercat să scot la lumină aspecte necunoscute până în prezent atât de către publicul francez, dar în deosebi necunoscut pentru cel românesc.

Metodologia temei de cercetare. Ne-am propus ca pe parcursul întregii perioade de studiu să consultăm atât bibliografia românească cât și pe cea străină, care a avut ca punct comun subiectul acestei teze de doctorat.

Am făcut apel la o serie de scrieri teologice și istorice, iar în plus am cercetat o impresionantă colecție de scrisori edite și inedite reprezentând corespondența dintre Wladimir Guettée și alți membrii ai Bisericii. În aceste corespondențe s-au dezbătut probleme de teologie, istorie și filosofie însă, din păcate, foarte multe dintre aceste documente nu au mai fost consultate până în prezent însă mă bucur că am avut șansa de a răsfoi paginile unor lucrări de o amploare atât de mare.

Pe parcursul cercetării am întâmpiat dificultăți, iar acestea nu au fost puține. Din nefericire, printre acestea se numără faptul că în țara noastră, la Biblioteca Facultății de Teologie Ortodoxă din Sibiu, la Biblioteca Metropolitană București sau la Biblioteca Central Universitară „Carol I” din București am identificat o parte din volumele părintelui Wladimir Guettée care au fost traduse în limba română, însă aceste documente nu au putut fi consultate, deoarece, deși apăreau cu număr de cotă în sistemul electronic, volumele nu mi-au putut fi puse la dispoziție. Același lucru l-am întâmpiat și în cazul consultării Bibliotecii Sfântului Sinod de la Mănăstirea Antim.

În țara noastră, singurele locuri în care am identificat câteva dintre operele traduse ale părintelui Wladimir Guettée au fost Biblioteca Central Universitară „Mihai Eminescu” din Iași și

---

¹¹ Patric RANSON, *Wladimir Guettée- de la Papauté*, Editions l'Age d'Homme, Lausanne, Suisse, 1990, p. 6.

Biblioteca Central Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca, de unde am putut procura lucrările respective.

De asemenea, singurele articole, traduceri și cărți din literatura românească cu privire la viața și activitatea părintelui Wladimir Guettée le-am identificat la Biblioteca Metropolitană din București, la Biblioteca Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, la Biblioteca Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba-Iulia și în cadrul Bibliotecii Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad. De asemenea, pe parcursul cercetării am identificat în documentele din Arhiva Națională a României, câteva dintre legăturile Wladimir Guettée cu Mitropolitul Iosif Gheorghian și relațiile franco-române.

Dat fiind numărul redus de publicații în limba română apărute sub lumina tiparului Bisericii Ortodoxe Române, cu privire la părintele Wladimir Guettée, merită amintite și aici următoarele titluri:

- „Wladimir Guettée și papalitatea”, apărut în revista *Ortodoxia*, sub coordonarea părintelui Haralambie Cojocaru.
- „Un mare ecumenist al secolului al XIX-lea: teolog, istoric și publicist francez Wladimir Guettée”, lucrare apărută în revista *Glasul Bisericii*, sub pana de cerneală a părintelui Stoenescu Ion.
- „Amintirile unui preot catolic devenit preot ortodox”, apărute în *Revista Teologică*, în mai multe numere ale revistei, în traducerea părintelui Ilie Beleuță.
- „Wladimir Guettée și românii- 180 de ani de la nașterea sa”, în revista *Facultății de Teologie din Arad*, articol scris de către părintele profesor Ioan-Vasile Leb.
- „Wladimir Guettée și Ortodoxia”, în revista *Ortodoxia* și „Din contribuția Bisericii Ortodoxe la Mișcarea Ecumenistă. Wladimir Guettée și revista L'Union Chrétienne”, lucrare apărută în revista *Glasul Bisericii*, ambele articole scrise de către cunoscutul părinte profesor Gheorghe I. Drăgulin.

De asemenea, pe parcursul cercetării mele am identificat și două articole în limba germană și unul în limba engleză, ambele dedicate părintelui Wladimir Guettée și anume:

- „Wladimir Guettée und sein Beitrag zu den rumanisch-französichen Beziehungen”, în *Transylvanian review*, lucrare a părintelui profesor Ioan-Vasile Leb.

- „Der west-östliche Weg des Wladimir René-François Guettée”, articol scris de către Peter Huber și apărut în *revista Facultății de Teologie Ortodoxă din München*, în anul 2013.

De curând, am aflat și de existența a două teze de licență: I.G. Dumitrașcu, „Viața și opera polemică a lui Wladimir Guettée”, scrisă în anul 1938 și cea a lui Petre Vlădescu, „Viața și opera lui Wladimir Guettée, publicată în anul 1956; ambele lucrări dactilografiate pot fi consultate la Biblioteca Facultății de Teologie Ortodoxă din București¹².

Pe de altă parte, chiar dacă nu am reușit să găsesc în bibliotecile românești volumele părintelui Wladimir Guettée traduse în limba română de către teologii secolului al XIX-lea, am avut bucuria de a consulta întreaga sa opera, sau cel puțin în procent de 90% direct de la sursă: Biblioteca Națională a Franței și în celelalte biblioteci din Paris.

Am ținut să menționez toate aceste lucruri pentru a arăta cât de dificil a fost parcursul studiilor de doctorat și al cercetării, până am ajuns la rezultatul dorit și anume acela de a consulta sursele ce puteau avea legătură cu opera părintelui Wladimir Guettée.

O altă dificultate pe care am întâmpinat-o la Biblioteca Națională a Franței a fost aceea că o parte din scrierile părintelui Wladimir Guettée, îndeosebi articolele din revista „Uniunea Creștină” și cele din revista „Observatorul Catolic”, erau disponibile doar în format microfisă. Conținutul acestor documente a fost foarte greu de descifrat, fapt care a îngreunat cercetarea și a dus la imposibilitatea fotografierii acestor texte. În Paris, am reușit să consult și să procur documente indite, unele dintre ele nefiind consultate niciodată până în momentul de față.

De-a lungul cercetării, am avut ocazia să întâlnesc oameni excepționali, care m-au ghidat și mi-au oferit sfaturi sau chiar cărți importante în realizarea tezei mele de doctorat și țin să le mulțumesc pe această cale tuturor.

În ceea ce mă privește, n-am fost niciodată o persoană polemică, am ales această temă împreună cu părintele profesor, doar pentru a expune adevărul, în realitatea sa autentică, adevăr care a fost demonstrat de către Wladimir Guettée fără vreo eroare, printr-o activitate deosebită și autentică, stabilind foarte clar limitele dintre ortodoxie și catolicism, din punct de vedere dogmatic, liturgic și patristic.

---

¹² Gheorghe I., DRĂGULIN, *Istorie și religie...*, p. 117.

La rândul meu, în urma studierii întregii opere a acestui părinte, subliniez și întăresc cele amintite înainte, accentuând faptul că nici până în secolul XXI nu am găsit o operă legată de papalitate și Istoria Bisericii Franței, mai completă decât cea a părintelui Guettée.

Această teză de doctorat și-a propus să fie o cercetare asupra studierii unei istorii ecleziastice, a unei personalități deosebite și mai puțin cunoscute în zilele noastre, dar în același timp ea m-a determinat să caut, să analizez și să demonstrez efectele pe care le-a avut opera acestui părinte asupra vieții religioase, politice și culturale ale secolului al XIX-lea. Nu în ultimul rând, datorită cercetării făcute asupra vieții și activității părintelui Guettée, am fost nevoită să consult o mulțime de documente care au legătură cu evoluția Bisericii încă din primele veacuri creștine.

Un alt motiv al alegerii acestei teme de cercetare a fost acela că, deși s-a creat o relație specială între Wladimir Guettée și poporul român, totuși, multe din operele sale au rămas o necunoscută pentru istoricii și teologii români ai secolului XXI. Inclusiv în Franța, el, ca istoric și teolog a rămas până în ziua de azi un personaj controversat, deși a luptat din răsputeri pentru răspândirea Adevărului.

Necesitatea cercetării acestui subiect poate fi identificată și prin prisma altor considerente. Atât pentru creștinii din ziua de azi, și mai ales pentru teologi, Ortodoxia din spațiul Occidental constituie o noțiune neclară, chiar confuză. Dacă e să privim spre Apus, prima Biserică Ortodoxă din Franța a fost de tradiție rusă și a fost construită în 1816, chiar dacă relațiile între ortodocși și poporul francez s-au intersectat înainte de 1400.

Contactul dintre Ortodoxie și Occident s-a amplificat în secolul al XIX-lea, odată cu tinerii care au plecat în diaspora la studii și care au căutat refugiul în Biserică, fapt care s-a dovedit a fi valabil și pentru Biserica Ortodoxă Română. La vremea aceea exista doar o mică capelă românească pe Rue de Racines și abia mai târziu a fost cumpărată biserica de pe Jean de Beauvais, și care ulterior a devenit Catedrala Ortodoxă Română din Paris.

Actualitatea temei de cercetare. În țara noastră nu s-a mai scris nicio teză de doctorat pe acest subiect, ceea ce mă face să cred că cercetarea de față este extrem de importantă. În străinătate, singura lucrare care îl are ca punct central pe părintele Waldimir Guettée a fost scrisă cu aproape trei decenii în urmă de către istoricul francez Jean-Paul Besse, care s-a convertit la

ortodoxie tot în sânul Bisericii Ruse din Paris și pe care am avut onoarea de a-l întâlni personal și care mi-a furnizat date importante pentru realizarea prezentei lucrări.

Tehnica de lucru utilizată a fost cea specifică normelor de citate din revista Studii Teologice. Lucrarea a fost structurată în mai multe capitole și subcapitole, iar la finalul acesteia am adăugat câteva Anexe, care constituie o parte distinctă a tezei de doctorat.

Prezentarea pe capitole. Lucrarea cuprinde șapte capitole și câteva subcapitole, fiind precedată de o introducere, iar la final am adăugat concluziile și câteva anexe care cuprind corespondența inedită a lui Wladimir Guettée cu anumite personalități istorice ale secolului al XIX-lea.

Primul capitol constituie argumentarea alegerii temei de doctorat, motivația, metodologia, necesitatea și actualitatea acestui subiect. **Al doilea capitol** are legătură cu contextul istoric apusean în care a avut loc acțiunea, Franța secolului al XIX-lea și desigur, am dedicat două subcapitole vieții și operei lui Wladimir Guettée. Primul subcapitol are legătură cu viața sa încă din primii ani de copilărie, până în momentul în care Dumnezeu decide să-l cheme la veșnicie, iar în al doilea subcapitol am decis să fac o scurtă prezentare a fiecărui volum pe care acest părinte l-a tipărit, ceea ce constituie o noutate și, de asemenea, am considerat necesar să așez toate cărțile sale într-o ordine logică, împărțindu-le pe subiecte și anume: a) scrieri istorice; b) scrieri dedicate papalității; c) scrieri care tratează raționalismul secolului al XIX-lea; d) memorii și jurnale; e) corespondența cu anumite personalități și episcopi ai acelor vremuri;

Capitolul al III-lea l-am conceput cu gândul să scot în evidență viziunea părintelui Wladimir Guettée cu privire la catolicism și ortodoxie încă din primele veacuri creștine, până în secolul al XIX-lea. Astfel, am dedicat această parte din lucrare părintelui Guettée și modului în care acesta și-a făcut cunoscută opera în context european. Acest capitol a fost împărțit în două subcapitole care constituie partea centrală a prezentei teze de doctorat: Ortodoxia, dar și Catolicismul în viziunea părintelui Wladimir. În prima parte am vorbit despre Ortodoxie din punct de vedere dogmatic și liturgic, iar în a doua parte despre Catolicism din punct de vedere al ereziilor, al primatului papal și filioque.

Fiindcă între părintele Wladimir Guettée și poporul rus, dar și cel român s-a creat o relație specială, în **capitolul al IV-lea** am considerat necesar să vorbesc despre Franța și Rusia din punctul de vedere al politicii celor două țări, dar și a relațiilor bisericești. Dat fiind faptul că

personajul central al acestei teze a fost într-un început preot și istoric francez catolic trecut la ortodoxie prin prisma Bisericii Ortodoxe Ruse, am socotit că merită să alcătuiască un capitol referitor la influența pe care această biserică a avut-o asupra sa, cum a reușit să-l convingă că Ortodoxia conține credința cea adevărată, moștenită de la Iisus Hristos și dusă mai departe de către apostoli. Nu în ultimul rând, aici am ținut să amintesc și de influența teologiei universitare ruse care și-a pus amprenta pe toate scrierile acestui părinte și de faptul că datorită operelor sale valoroase a primit titlul de doctor în teologie.

Capitolul al V-lea l-am dedicat legăturilor franco-române din secolul al XIX-lea din punct de vedere istoric, dar am amintit și de apariția primelor biserici ortodoxe din Paris. Un subcapitol l-am consacrat relațiilor părintelui Guettée cu românii și în special relației cu episcopii români ai acelor vremuri, cu care acesta a și păstrat o corespondență inedită.

Pe lângă toate acestea, am socotit ca penultimul **capitol, cel cu numărul VI**, să-l dedicăm autenticității și actualității părintelui Guettée. Aici am încercat să scot în evidență raporturile dintre Biserica Răsăriteană și cea de Apus și posibila reunire pe care a tot menționat-o acest părinte în scrierile sale. Iar **ultima parte** a lucrării am adăugat o serie de concluzii pe marginea temelor abordate pe parcursul întregii teze de doctorat.

Ca element de noutate am inserat, ca parte diferită a lucrării, o culegere de texte, corespondența păstrată de către Wladimir Guettée cu câteva personalități importante ale secolului al XIX-lea. Aceste documente le-am extrăși de pe microfizele pe care le-am găsit la Biblioteca Națională a Franței și despre care consider că se armonizează extrem de bine acestei lucrări.

Unul din motivele pentru care am ales să tratez această temă a fost și acela că într-o lume în care se dorește ca religia creștină să fie înlăturată, și îndeosebi ortodoxia, cred cu tărie că orice om cult ar trebui să aibă acces la opera inedită a părintelui Wladimir Guettée. N-am conceput această lucrare ca să creez polemici, ci pur și simplu socotesc că e o necesitate să-i cunoaștem pe cei care au apărat ortodoxia în vremuri tulburi.

Pentru a pune în valoare caracterul cu adevărat „catolic” și „apostolic” al Ortodoxiei în Occident ar trebui să împărțim studiile părintelui Guettée în cinci teme principale¹³:

---

¹³ Patric RANSON, „Pourquoi des cahiers Guettée”, în: *Chaiers Guettée*, no. 1, Fraternite Orthodoxe Saint Gregorie Palamas, Paris, 1993, p. 6.

- a) Publicarea și răspândirea la o scară cât mai largă a operei lui Wladimir Guettée care nu este cunoscută în spațiul ortodox de astăzi; de asemenea, ar trebui avută în vedere promovarea lui ca teolog și „martor al Ortodoxiei în Franța”;
- b) Recunoșterea valorii lucrărilor sale, care sunt multe la număr și care au ca bază texte patristice, bazate pe tradiția creștină, pe care papalitatea din păcate nu le-a folosit la alcătuirea dogmelor sale.
- c) Studiarea modului în care Ortodoxia a rezistat de-a lungul secolelor și care s-a manifestat și în perioada Imperiului Roman, iar aici merită să amintim de efectele devastatoare ale teologiei scolastice;
- d) Explicarea modului în care a apărut Schisma din 1054 între Biserica de Răsărit și cea de Apus;
- e) Cercetarea manierei în care Ortodoxia este prezentată în operele din Occident și descoperirile acesteia începând cu secolul al XIX-lea până în prezent.

Wladimir Guettée nu doar a căutat să clarifice probleme istorice, filosofice, dogmatice, sau liturgice, ci a tratat o gamă largă de subiecte teologice pentru a demonstra încă o dată cât de mult a iubit Adevărul.

Extrem de importantă pentru străduințele teologiei de redescoperire și actualizare a tradiției patristice, dogmatice și istorice a Bisericii Ortodoxe a fost și gândirea părintelui Guettée. Din toate temele pe care aceste teolog le-a dezbătut în lucrările sale, am ținut și eu să le amintesc și să le dezvolt cronologic, demonstrând astfel cât de importante au fost pentru secolul al XIX-lea și pentru cele ce au urmat.

În ceea ce mă privește, consider că prin scrierea acestei lucrări am ajuns să acopăr o lacună care exista atât în teologia răsăriteană cât și în cea apuseană. Deși s-au mai scris anumite lucrări, articole, care au fost răspândite în diferite biblioteci, în limba franceză, germană sau engleză pe acest subiect, autorii s-au ocupat în mod special de viața părintelui sau a scrierilor sale legate de papalitate. Niciuna dintre ele nu a marcat relațiile dintre Biserice Ortodoxă Română și părintele Guettée, ba mai mult nimeni nu a făcut o recenzie a operelor acestui părinte.

Consider că anumite informații noi obținute prin cercetarea unor documente de arhivă, vor contribui la o mai bună cunoaștere a operei părintelui Wladimir Guettée.

